

Razvojne strategije nadahnite svetim Josemarijom

Razvoj je višeznačna riječ koju koriste akademici i društveni znanstvenici s jedne strane te oni koji smišljaju strategije i razrađuju programe s druge strane. Svrha je ovoga rada predstaviti konkretne primjere inicijativa za postizanje istinskog ljudskog napretka po cijelome svijetu, a koji su nadahnuti učenjem svetog Josemarije Escrivá, Osnivača Opusa Dei.

22.08.2012.

Piše Dr. Bernardo M. Villegas,
Potpredsjednik za istraživanja
Sveučilišta Azije i Pacifika (UA&P).
Predsjednik Centra za istraživanja i
komunikaciju

Uvod

Razvoj je višeznačna riječ koju koriste akademici i društveni znanstvenici s jedne strane te oni koji smišljaju strategije i razrađuju programe s druge strane. Kako bi razlikovali različite nijanse, samoj riječi dodan je široki raspon pridjeva pa smo dobili ekonomski razvoj, održivi razvoj, ljudski razvoj i socio-kulturni razvoj.

Svrha je ovoga rada predstaviti konkretne primjere inicijativa za postizanje istinskog ljudskog

napretka po cijelome svijetu, a koji su nadahnuti učenjem svetog Josemarije Escrivá, Osnivača Opusa Dei.

Razvojne strategije nadahnute svetim Josemarijom Escrivá

Uvijek sjedinjen s učiteljskim autoritetom Crkve, sveti Josemaría Escrivá, osnivač Opusa Dei, poticao je, a u nekim prilikama i prethodio socijalnoj doktrini Crkve što se tiče davanja konkretnih rješenja ciljevima istinskog ljudskog razvoja. Pedeset godina prije Laborem Exercens, sveti Josemaría Escrivá već je započeo propovijedati o posvećujućoj vrijednosti ljudskoga rada. U jednom razgovoru objavljenom u španjolskom magazinu Palabra (listopad 1967.), sveti Josemaría objašnjava značenja „posvećivanja rada“: „Izraz 'posvećivanje rada' uključuje temeljne koncepte teologije

stvaranja. Ono što sam uvijek mislio posljednjih četrdeset godina jest da kršćani trebaju raditi sve poštene ljudske poslove, bilo intelektualne ili manualne, najsavršenije moguće: ljudski savršeno (profesionalnom kompetencijom) i kršćanski savršeno (zbog ljubavi prema Božjoj volji i kao služenje ljudima). Ljudski posao ovako odrađen, bez obzira koliko ponizan ili nevažan se činio, pomaže oblikovati svijet na kršćanski način. Lakše se uočava božanska dimenzija svijeta, a naš se ljudski rad ucjepljuje u prekrasan rad stvaranja i otkupljenja. Podiže se na razinu milosti. Posvećen je i postaje Božji rad, operatio Dei, opus Dei.”

Ljudski je posao prijeko potreban za osobni razvoj svakog ljudskog bića. Kako je sveti Josemaría volio ponavljati, svaka osoba treba posvetiti svoj posao, sebe posvetiti u svom poslu i kroz svoj posao posvetiti druge. Ali uz to što je rad

osobna obaveza, on je također i kolektivna zadaća. Neophodan je za opće dobro.

Od samih početaka svoga apostolskog rada u Opusu Dei 1928.godine, sveti Josemaría je propovijedao o onome što će gotovo pet desetljeća kasnije pisati u Kompendiju socijalne doktrine Crkve (br.264): „Nijedan kršćanin, u svjetlu činjenice da pripada ujedinjenoj i obiteljskoj zajednici, ne smije osjećati da ima pravo ne raditi i živjeti na trošku drugih (2. Sol 3:6-12). Nego, svakoga apostol Pavao potiče da je rad vlastitim rukama dio časti i da u tom pogledu ne ovisite ni o kome ‘nikoga ne trebate’ (1. Sol 4:12), te da se vježba solidarnost u materijalnim stvarima tako što se dijele plodovi rada s onima u potrebi (usp. Efe 4:28). Sveti Jakov brani pogažena prava radnika: 'Evo: plaća kosaca vaših njiva – koju im uskratiste – više i vapaji žetelaca dopriješe do ušiju

Gospoda nad Vojskama (Jak 5:4).
Vjernici trebaju svoj posao
odrađivati poput Krista i učiniti od
njega priliku za svjedočenje o Kristu,
'te tako časno živite prema onima
vani' (1Sol 4:12)."

Sveti Josemaría puno je tijekom
svoga života radio na podučavanju i
ohrabrivanju brojnih pojedinaca po
cijelom svijetu da iskoriste svoj
svakodnevni posao kako bi
doprinijeli zajedničkom dobru. Neki
primjeri ovih privatnih inicijativa
prožeti su duhom solidarnosti koji
osobito karakterizira učenja Pape
Ivana Pavla II u Laborem Exercens i
Centesimus Annus, a objavljeni su u
seriji publikacija naziva Sjaj običnog
života. Ove je serije objavilo
Sveučilište Svetoga Križa u Rimu
prilikom stote godišnjice rođenja
svetog Josemarije, 2002.godine. U
uvodu jedanaeste knjige ove serije,
Dr. Carlos Cavallé, podsjećajući na
vrlo slikovitu frazu „kršćanski

materijalizam“ koju je smislio sveti Josemaría, napisao je: „Kršćanski humanizam daje prioritet duhovnom blagostanju koje se postiže trudom pojedinca da se sjedini s Bogom. U isto vrijeme, međutim, kršćanski humanizam inzistira na neophodnoj sintezi duhovnog i materijalnog blagostanja, jer baš se kroz stvorene stvari i poštene ljudske djelatnosti koje provodimo u svijetu, najobičniji kršćani mogu i trebaju sjediniti s Bogom. Ovakva vrsta 'kršćanskog materijalizma' središte je poruke svetog Josemarije.“

Izgradnja boljeg društva

„Ako se fokusiramo na poslovni svijet, vidimo da je poruka svetog Josemarije jasna i glasna. Ističući želju i dužnost svih kršćana da 'sve stvari izmire s Bogom postavljajući Krista svojim radom usred svijeta, u srž svih ljudskih djelatnosti. Blaženi Josemaría govori poduzetničkom

svijetu i njegovim izvršiteljima da želja da svojim poslovima doprinesu, svatko sa svojim sposobnostima za izgradnju boljeg društva i proizvodnju i distribuiranje dobara na pravedan i jednak način, treba srasti s profesionalizmom, duhom služenja što znači da se potrebe drugih ljudi stavljaju na prvo mjesto i plemenitom željom da se svako ljudsko biće približi Kristu. Ovo su ideje koje sveti Josemaría nije samo propovijedao po cijelom svijetu, nego ih je, kako je jasno objavila Crkva, također i herojski živio.”

Sloboda inicijative

Sveti Josemaría savršeno je razumio slobodu inicijative koja je naglašena u djelima Pape Ivana Pavla II, osobito u *Sollicitudo Rei Socialis* (1987.). Ali ovu je slobodu vidio ne samo sa stajališta proizvođača koji nastoji postići svoj legitimni profit proizvodnjom i prodajom dobara i

usluga, već kao i pravo poslovnih ljudi da doprinesu općem dobru kroz neprofitne inicijative. Poticao je poslovne ljude da osnuju poslovne škole po svem svijetu čija bi zadaća bila obučiti muškarce i žene da se posvete poslu za pravedno i humano društvo baš kao što i oni vode i šire svoje ugledne poslove sa velikom profesionalnom kompetencijom i socijalnom odgovornošću.

Muškarci i žene s velikom profesionalnom kompetencijom i socijalnom odgovornošću.

Prva od ovakvih poslovnih škola bila je **IESE (Instituto de Estudios Superiores de la Empresa)** Poslovna škola u Barceloni, Španjolska, čiji je osnatak 1958.godine osobno ohrabrio sveti Josemaría. Danas se IESE Poslovna škola, poslovni fakultet **Sveučilišta Navarre** u Španjolskoj, smatra jednom od najboljih poslovnih škola

u svijetu, a Economist ju je postavio na prvo mjesto među svim školama koje nude program za magisterij iz Poslovne Administracije (MBA) u 2005. i 2006. godini. Ono što razlikuje IESE Poslovnu školu od drugih jest predanje općem dobru koje nastoji ugraditi u svakoga tko sudjeluje u njezinim mnogobrojnim programima, kao posljedica učenja svetog Josemarije.

Sljedeće riječi trenutnog dekana, Dr. Jordi Canals, u uvodu brošure MBA Programa, dobro svjedoče kako se IESE, nadahnut svetim Josemarijom, posvetio obučavanju poslovnih prvaka koji su u svoju poslovnu zadaću ugradili duh solidarnosti: „IESE Poslovna škola se dokazala u inovacijama. Bila je prva u Europi s dvogodišnjim programom MBA i prva u svijetu koja je nudila dvojezični MBA. Danas je IESE osigurala svoje vodeće mjesto među globalnim poslovnim školama s

kampusima u Barceloni i Madridu, te je počela s djelatnostima u Africi, Aziji, Europi, Latinskoj Americi i Sjedinjenim Državama. Naša je zadaća preoblikovati poslove i društvo kroz obrazovanje u menadžmentu i razvoju upravljanja, stvarajući bolji svijet razvijajući bolje vođe: ljude s velikim željama i duhom služenja, a opremljenih vještinama i sposobnostima kako bi načinili pozitivnu razliku.”

Iskustva IESE-a po cijelom su svijetu prenesena kroz poslovne škole poput **IPADE** u Meksiku, **IAE** u Argentini i **Lagos Business School** u Nigeriji. U današnjoj potpuno globaliziranoj ekonomiji, poslovni vođe mogu često biti učinkovitiji u promicanju internacionalnog općeg dobra nego vladine organizacije.

U kontekstu razvijanja zemlje poput Filipina, osobno sam bio uključen u pothvat kojeg je u kasnim 1960.tim

izravno poticao sveti Josemaría. Govorim o **Centru za istraživanja i komunikaciju (CRC)**, privatnom bazenu razmišljanja i srednje škole na Filipinima koja je ljude učila na poljima poslovne ekonomije, masovnih medija, politike i obrazovanja, a bili su popuno svjesni svoje moralne obveze da doprinesu općem dobru filipinskog društva. Kako sam već objasnio ranije u istom izdanju serije publikacija na temu „Sjaj običnog života“, CRC je bio oruđe za ohrabrivanje profesionalaca, osobito poslovnjaka, za promicanje općeg dobra, i to kroz **Makati Business Club**. Ovaj je Klub „izrastao iz napora malene grupe poslovnih ljudi koji su primili intenzivnu formaciju iz socijalne doktrine Katoličke Crkve tijekom 1970.-ih, i to na tečaju vrhunskog menadžmenta kojeg je proveo CRC, a gdje je doktrinalno podučavanje svih sudionika povjereno Opusu Dei.“

Promicati dobro cijeloga društva

Svi su sudionici CRC programa postali jasno svjesni principa solidarnosti kojeg bi trebali svojim poslovanjem promicati u ime dobra cijeloga društva, teme koja se ponavlja u naučavanjima svetog Josemarije. Ono što su čuli od svetog Josemarije potpuno je učvrstio Drugi vatikanski koncil sa svojim dokumentom *Gaudium et Spes*, koji jasno navodi da se ljudi prema materijalnim dobrima ne bi smjeli nositi kao da to izričito njima pripada. Dobra, dok su u većini slučajeva u privatnom vlasništvu, trebaju biti iskorištena za dobrobit svih. Privatno vlasništvo uvijek treba imati socijalnu funkciju.

Utemeljen 1981.godine, Poslovni klub Makati sada ima preko 800 članova iz poslovne zajednice. Jasno se razlikuju od tradicionalnih radničkih udruženja koja obično rade za dobro

određenih skupina. MBC uzima slučajeve koji su za opće dobro, poput demokratskih reformi, istrebljenja masovnog siromaštva, dobro upravljanje. Posljednjih dvadeset godina igra vodeću ulogu u podizanju svijesti poslovnih ljudi Filipina što se tiče njihove odgovornosti da svoje talente i sredstva iskoriste za promicanje ljudskog razvoja svakog pojedinog člana društva.

Obučavanje mladih i radnika

Mladi ljudi bili su zjenica u oku svetog Josemarije. Poticao je široki raspon inicijativa koje su mlade ljude pripremale – bilo koje profesije ili zanimanja – za njihov budući rad, te koje su im pomogle da svoj budući rad vide kao doprinos autentičnom ljudskom razvoju. U potpunom skladu s doktrinom koja se nalazi u Laborem Exercens Pape Ivana Pavla II, ovi će projekti diljem svijeta biti

orijentirani prema bilo
sveučilištarcima bilo mladim
radnicima da im pruže tehničko
obrazovanje. Gotovo u isto vrijeme
kada je CRC osnovan na Filipinima,
sveti je Josemaría zamolio jednog
talijanskog inženjera s velikim
iskustvom u obrazovanju
sveučilištaraca da osnuje Institut za
Sveučilišnu Kooperaciju (ICU na
talijanskom). Ova bi organizacija
mobilizirala talente i velikodušnost
tisuća sveučilištaraca cijeloga svijeta
da rade na podizanju svih
zapostavljenih, osobito onih u
Latinskoj Americi, Aziji i Africi. U
radu koji je objavljen u devetom
izdanju Sjaja običnog života, dr.
Umberto Farri opisao je kako je
nastao ICU: „U proljeće 1966., sveti
Josemaría zamolio me da budem na
prvoj liniji zadatka formacije koji je
izravno imao veze s obučavanjem
studenata na internacionalnoj razini.
Vjerovao je da iskustvo koje sam
stekao tijekom nekoliko godina

upravljanja sveučilišnim domovima, kulturnim centrima i akademijama u različitim dijelovima svijeta može poslužiti kao nit vodilja koja bi pomogla definirati i riješiti različite probleme s kojima se susreću sveučilišta diljem svijeta i koja iznad svega trebaju jasnu analizu i obrazovna rješenja. Bilo je hitno uložiti zajedničke napore na internacionalnoj razini kako bi sveučilištarci pokazali zanimanje za svoje probleme, kako bi shvatili da se problemi mogu gledati s jasne i konstruktivne strane.“

„Bez puno buke, ali s profinjenom izmjenom ideja i iskustava između studenata iz različitih edukacijskih centara po Italiji i drugim europskim zemljama, a sve kako bi odgovorili na prijedloge svetog Josemarije, sudionici Kongresa koji se održao u Villi Falconieri skicirali su vodič po kojem će djelovati ICU, Istituto per la Cooperazione Universitaria. ICU je

trebalo biti udruženje sveučilištaraca koje bi omogućilo internacionalnu suradnju i razvoj kroz projekte obučavanja, istraživanja i učenja, a sve kako bi se suočilo s novim izazovima Sveučilišta cijeloga svijeta, s osobitim fokusom na potrebe novih neovisnih zemalja.”

Od tog trenutka, ICU je bio vodič za sveučilištarce koji rade pod vodstvom iskusnih profesionalaca kako bi svojim talentima, materijalnim sredstvima i socijalnim radom pomogli u razvoju zemalja poput Perua, Filipina, Kine i Vijetnama.

Obrazovanje i podučavanje mladih u obiteljskom sektoru

Bez da vas želim iscrpiti, spomenut ću posljednji primjer kako je sveti Josemaría bio izvor inspiracije za jedan pothvat koji je imao dalekosežne posljedice na ruralni život brojnih zemalja u razvoju u

takozvanim **Obiteljskim seoskim školama**. Kao što sam ranije objasnio prilikom razmatranja razvojnih modela, postoji mišljenje među ekonomistima da je masovno siromaštvo izravno povezano s ruralnim siromaštvom ili s nemogućnosti seljaka i seoskih radnika da si omoguće pristojan život na selu. Kao i u svim ekonomskim sektorima, najvažniji faktor što se tiče siromaštva u ruralnom području je ljudski kapital, osobito obrazovanje i obučavanje mladih u seoskom sektoru.

Ovo detaljno opisuju Felipe González de Canales i Jesús Carnicero u knjizi naziva *Roturar y Sembrar* („Oranje i sijanje”); sveti Josemaría odigrao je vrlo važnu ulogu u širenju obiteljskih seoskih škola u brojnim regijama zemalja u razvoju. „Ova briga za ljude sa sela, za njihovo dostojanstvo, trebala se afirmirati kroz potrebom za uspostavom projekata koji bi

omogućili seljacima da se ukorijene u seoska područja, tako izbjegavajući iskušenja da u urbanim područjima potraže ono što im nedostaje na selu. Postalo je jasno da su mladi ljudi ti koji će imati najviše koristi od ovih projekata, od ovog obučavanja, bez da se zanemaruju roditelji“.

„Izabiranje mladih kao temeljnih ciljeva za rad u Obiteljskim seoskim školama koje će se osnovati tri ili četiri godine kasnije jednostavno je: tako ih se sprječava da napuste selo što bi uništilo ruralna područja koja su najbolji resursi, a u isto vrijeme im se nude adekvatna profesionalna i kulturna sredstva kako bi bili sposobni brinuti se za svoju budućnost i za budućnost svoje djece“.

„Osnivač Opusa Dei sve je ovo jasno imao u svojoj glavi. U dalekoj 1930.-oj već je pisao o radu kojeg bi mogla provoditi njegova djeca iz Opusa Dei

zajedno s brojnim drugim osobama, sve kako bi dali dostojanstvo životu i radu obiteljima seoskog sektora.“

„Svetom Josemariji bilo je jako drago što će se studenti obrazovati u okružju slobode i odgovornosti i što će njihovi mentori biti s njima i što će ih podučavati s autoritetom, ali bez autoritarizma. Sveti Josemaría smatrao je Obiteljske seoske škole instrumentom koji bi trebao pomoći seljacima kroz obučavanje koje će im se dati i za dinamizam koji će se poticati u ruralnom sektoru pomoću asocijativnog karaktera i socijalnih stimulansa. 'Taj posao koji nastojiš izvršiti treba te potaknuti na katehezu kako bi dospio, kroz Udruženje roditelja, u sve kutove seoskog okružja.' I naglasio je činjenicu da bi, zbog svoje dubine i implikacije za pojedince te svog utjecaja na cijelu seosku zajednicu, ovakva inicijativa postala osobni pothvat svih uključenih u Obiteljske

seoske škole, a ne samo korporativno djelo Opusa Dei.”

Zaključak

Inicijative koje je izravno poticao sveti Josemaría i brojne druge koje su niknule po cijelom svijetu kao rezultat duha kojeg je dao Opusu Dei potpuno se preklapaju s idealom autentičnog ljudskog razvoja kako ga opisuju socijalne enciklike: razvoj za sve ljude i za cijeloga čovjeka. Uvijek je naglašavao da od stotinu duša, kršćanin treba biti zainteresiran za pomoć svima njima, svih stotinu. I puno prije nego je fraza „održivog razvoja“ postala popularna, sveti Josemaría već je na umu imao materijalno i duhovno dobro ne samo za sadašnje generacije već za sva ljudska bića koja će dospjeti na planet Zemlju sve do kraja svijeta. Kao što je rekao novinaru Tedu Szulcu iz New York Timesa u jednom razgovoru održanom 7.listopada,

1966. (Razgovori sa mons. Escriva de Balaguer, br. 56): „Opus Dei je još vrlo mlad. Trideset devet godina jedva da je početak jedne institucije. Naš je cilj surađivati sa svim kršćanima u velikoj zadaći svjedočenja Kristovog Evandjelja, podsjećanja ljudi da ono može oživjeti svaku situaciju. Zadatak koji nas očekuje golem je. More je bez obala; dokle god ima ljudi na zemlji, bez obzira na to koliko se tehnika ili proizvodnja bude promijenila, postojat će neki oblik posla kojeg se može prikazati Bogu i posvetiti. S Božjom milosti Opus Dei ih želi naučiti kako da svoj rad učine činom služenja svim ljudima svakog stanja, rase i vjere. Služeći ljudima na takav način, služit će Bogu.”

Članak objavljen na
www.romana.org

Bibliografija

Papa Benedikt XVI, Deus Caritas Est.

Papa Ivan Pavao II, Laborem
Exercens, 1981.

Papa Ivan Pavao II, Sollicitudo Rei
Socialis, 1987.

Papa Ivan Pavao II, Centesimus
Annus, 1991.

Gaudium et Spes, Dokumenti II
Vatikanskog koncila

Kompendij Socijalne doktrine Crkve,
Libreria Editrice Vaticana, 2004.

Sveti Josemaria Escriva, Susret s
Kristom.

Sveti Josemaria Escriva, Razgovori s
mons. Escriva de Balaguerom, 1993.

Ujedinjeni Narodi, Razvojni program,
Izvješće o ljudskom razvoju, 2006.

Ujedinjeni Narodi, Izvješće o
milenijskim ciljevima razvojas, 2006.

Paul Krugman, The Myth of Asia's
Miracle, web: mit.edu/krugman/
www/myth.html

Felipe González de Canales y Jesús
Carnicero, Roturar y Sembrar, Rialp
2005

The Grandeur of Ordinary Life,
Volumes IX and XI, Edizioni
Università della Santa Croce, 2003

Ángel Rodríguez Luño, "Firming
One's Conscience on Social and
Political Matter

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/razvojne-
strategije-nadahnite-svetim-
josemarijom/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/razvojne-strategije-nadahnite-svetim-josemarijom/) (6.08.2025.)